

به نام خدا

فهرست

پنج	مقدمه
۱	فصل ۱ تیپ روانشناختی یونگ و پرورش کودک
۷	فصل ۲ معرفی هشت اصطلاح تیپ‌های روانشناختی
۱۱	فصل ۳ مواجهه با جهان: برون‌گرایی و درون‌گرایی
۲۵	فصل ۴ درک جهان پیرامون: حسی یا شهودی
۴۳	فصل ۵ تصمیم‌گیری: تفکری و احساسی
۵۹	فصل ۶ رفتارهای قابل‌رویت: قضاوتی و ادراکی
۷۱	فصل ۷ کاربرد تیپ روانشناختی برای والدین
۸۳	فصل ۸ کاربرد تیپ روانشناختی در تدریس
۹۹	فصل ۹ ایجاد روابط مثبت با کودکان برون‌گرا و درون‌گرا
۱۱۵	فصل ۱۰ برقراری روابط مثبت با کودکان حسی و شهودی
۱۲۹	فصل ۱۱ ایجاد روابط مثبت با کودکان تفکری و احساسی
۱۴۳	فصل ۱۲ ایجاد روابط مثبت با کودکان قضاوتی و ادراکی
	فصل ۱۳ پیشنهاداتی برای بهبود روابط
۱۵۵	با انواع تیپ‌های روانشناختی کودکان
۱۶۵	فصل ۱۴ تیپ‌های روانشناختی و پرورش تیپ

مقدمه

بزرگسالان مکرراً، با یادآوری گفتار و اعمال دیگران که به آن‌ها القاء شده و یا سبب رنجش‌شان گردیده است، خاطرات کودکی خود را منتقل می‌کنند. داستان‌هایی دربارهٔ چنین مسائلی اغلب سبب می‌شود به موضوع چگونگی اثرگذاری فرد بر دیگران توجه شود. افراد همچنین عبارات مهمی را که دیگران در صحبت‌شان با آن‌ها به کار برده و مستقیماً بر روح و قلب‌شان اثر گذاشته را به‌خاطر می‌آورند. از آنجایی که نظرات بزرگسالان تأثیر نهانی زیادی بر کودکان دارد، تلاش برای درک روش‌های ارتباطی بزرگسالان و کودکان و ایجاد راهبردهایی برای بهبود روابط بین آن‌ها به‌نظر مهم می‌رسد. مفاهیم تیپ روانشناختی چارچوب عملی‌ای برای فهم تفاوت‌های فیما بین کودکان و بزرگسالان ارائه می‌کند که بر روش ارتباطی آن‌ها اثر می‌گذارد. توصیف انواع تیپ‌های روانشناختی که در این کتاب ارائه شده می‌تواند کمک کند تا کودکان و بزرگسالان رفتار و گفتار یکدیگر را بهتر درک کنند. با درک هر یک از شانزده تیپ روانشناسی، بزرگسالان می‌توانند آگاهی خود را نسبت به روش‌های مؤثرتر برای کمک به رشد و پرورش استعداد‌های ویژه آن‌ها افزایش دهند.

این کتاب به بزرگسالان فرصت امتحان برخی از روش‌های پیشنهادی برای بهبود رابطه مثبت با کودکان در زندگی‌شان را فراهم می‌کند. مثال‌هایی برای نشان دادن نحوه استفاده از تئوری تیپ روانشناختی در زندگی روزمره ارائه شده است. هر چه کودکان و بزرگسالان همدیگر را بهتر درک کنند، شانس بیشتری برای ایجاد روابط قوی‌تر خواهند داشت. هر نسلی تجربیات خود را به نسل بعد منتقل می‌کند. این نسل از بزرگسالان می‌توانند زیربنایی برای ایجاد روابط بهتر با کودکان باشند.

فصل ۱

تیپ روانشناختی یونگ و پرورش کودک

اغلب والدینی که در انتظار اولین فرزند خود هستند، بر این باورند که اگر عملکرد درستی درپیش گیرند، فرزندشان با حداقل مشکلات رشد می‌کند و روابط خانوادگی موفق‌تری خواهد داشت. با وجود اینکه بسیاری از خانواده‌ها در دوران بلوغ فرزندانشان با مشکلات زیادی روبه‌رو هستند، ولی کسی برای روبه‌رو شدن با آن‌ها برنامه‌ریزی ندارد. این کتاب نیازهای کودکانی را که با مسائل و مشکلات روانی یا فیزیکی مواجه هستند، مخاطب قرار نمی‌دهد به‌جای آن بر نیازهای آموزشی و ارتباطی کودکان در طی روند رشد طبیعی تأکید دارد. اغلب بزرگسالان، در بعضی روزها کودکان را سرحال‌تر از سایر روزها می‌بینند و علی‌رغم تمام تلاش‌ها، تحمل برخی از رفتارها را مشکل می‌یابند. بزرگسالان چگونه می‌توانند کودکان را درک کنند و رفتار قابل قبول و غیرقابل قبول آن‌ها را از هم متمایز نمایند؟ یکی از شیوه‌ها استفاده از مفاهیم تیپ‌های روانشناختی است. براساس تئوری‌های مبتنی بر کارل یونگ و ایزابل بریگز مایرز، شانزده تیپ روانشناختی وجود دارد که ترکیبی از آن در کودک شروع به رشد می‌کند و در طول زندگی به رشد خود ادامه می‌دهد. تیپ روانشناختی الگویی را برای درک رشد شخصیت کودک ارائه می‌کند و عکس‌العمل‌های متفاوت بزرگسالان به رفتارهای خاص کودک را توضیح می‌دهد. کتاب حاضر بر روش‌هایی تأکید دارد که توضیح می‌دهد چگونه تفاوت‌های شخصیتی طبیعی و عادی بزرگسالان و کودکان می‌تواند در بهبود روابط آنان مؤثر واقع شود. این روابط شامل روابط خانوادگی بین والدین و فرزندان و روابط آموزشی بین معلم و شاگردان می‌شود.

مطالب کتاب حاضر در رابطه با کودکان و روابطشان با بزرگسالان در ابتدا مبتنی بر تجربه بوده است. برخی تحقیقات طولانی مدت شروع شده است، ولی برای توضیح کامل غنای شخصیتی کودکان به تحقیقات بیشتری نیاز است. چنانچه اطلاعات ارائه شده در کتاب حاضر برای شما قابل درک است می تواند برای حال حاضران مفید باشد در حالی که محققان به منظور دستیابی به مدل مشخصی برای توضیح چگونگی ایجاد شخصیت در کودکان به تحقیقات خود در رابطه با رشد کودک ادامه می دهند.

تمام جنبه‌های رشد کودک باید مورد توجه قرار گیرد

برای مشاهده رشد کودک، رشد جسمانی، عقلی و شخصیتی از عواملی هستند که باید مورد توجه قرار گیرند. برای هر یک از این عوامل تئوری‌های جداگانه‌ای پیشنهاد شده است. تئوری‌های مربوط به رشد جسمانی قابل پیش‌بینی‌ترین روش است. میانگین‌های رشد تعیین شده است، کودک می تواند در همه محدودده‌های قد، وزن یا سایر عوامل، افت رشد داشته باشد یا می تواند نسبت به نرخ میانگین، افت یا خیز داشته باشد. تئوری‌های مربوط به رشد عقلی بر مهارت‌های شناختی متمرکز است که در مراحل خاص زندگی به دست آمده و طیف عددی‌ای ارائه می کند که توانایی بالقوه کودک را نشان می دهد. اطلاعات درباره رده هوشی الزاماً میزان دستاوردهای کودک یا روش‌هایی را که کودک ترجیح می دهد بیاموزد، پیش‌بینی نمی کند. رشد اجتماعی بر تفاهم کودک با جهان و اطرافیانش تمرکز دارد. برخی مهارت‌ها برای زندگی در اجتماع مورد نیاز است و این مهارت‌ها با رشد کودک به دست می آید. چگونگی انتخاب کودک برای پاسخگویی به جهان پیرامونش کاملاً به رشد شخصیت بستگی دارد.

شخصیت بخشی از انسان است که بیشترین بینش را در مورد نحوه شکل دادن به روابط اجتماعی کودک و چگونگی اولویت‌بندی او را برای

فصل ۱ - تیپ روانشناختی یونگ و ... ۳

یادگیری فراهم می‌کند. کتاب حاضر بر تمایزات شخصیتی معمول افراد استوار است. به جای تکیه بر جدول برای تعیین محدوده‌های طبیعی، مسیرهای متعددی برای توضیح رشد شخصیت طبیعی مورد استفاده قرار گرفته است.

تنوع ترجیحات، رفتار را پیش‌بینی نمی‌کند

برای بزرگسالان تشخیص نقش ترجیحات تیپ‌های روانشناختی در روابط و رفتارها مهم است. آگاهی و درک ترجیحات تیپ روانشناختی، بزرگسالان را قادر به پیش‌بینی رفتار کودک نمی‌کند، ولی به آن‌ها کمک می‌کند که روشی را که کودک ترجیح می‌دهد بیاموزد و اطلاعات را پردازش کند و روشی را که برای برقراری ارتباط ترجیح می‌دهد، درک کنند. یعنی، هر کس برای دریافت اطلاعات و تصمیم‌گیری نسبت به آن، به‌طور طبیعی دارای اولییتی است. این ترجیحات عبارت‌اند از انتخاب بین دو گزینه ممکن، اما کلمه «انتخاب» در اینجا مهم است. برای مثال، کودکی ممکن است بستنی شکلاتی را بیشتر از بستنی توت‌فرنگی دوست داشته باشد و در اغلب مواقع وقتی حق انتخاب به او بدهند، بستنی شکلاتی را انتخاب کند. ممکن است یک روز کودک - شاید برای اینکه تغییر را تجربه کند - تصمیم بگیرد توت‌فرنگی را انتخاب کند. انتخاب توت‌فرنگی این حقیقت را که اولویت عادی کودک شکلاتی است، تغییر نمی‌دهد. در عین حال این امر مانع از این نمی‌شود که کودک توت‌فرنگی را هرگاه که تمایلش یا مناسبش باشد انتخاب کند. فرد بالغ ممکن است حدس آگاهانه‌ای بزند که کودک شکلاتی را انتخاب می‌کند ولی نمی‌تواند قاطعانه پیش‌بینی کند که چنین اتفاقی می‌افتد زیرا کودک اراده آزاد دارد. همین امر در تفاوت‌های موجود در تیپ‌های روانشناختی هم به کار می‌رود. کودکی ممکن است ترجیح بدهد اطلاعات را به روشی پردازش کند ولی

برای انتخاب روش اولویت‌دار یا غیراولویت‌دار در هر شرایط خاصی دارای انتخاب آزاد است.

آگاهی از ترجیحات کودک به بزرگسالان کمک می‌کند که حدس‌های هوشیارانه‌تری در رابطه با چگونگی ترجیح کودک برای یادگیری و ارتباط بزنند. این امر یک قاعده ساده که رفتار را در تمام شرایط پیش‌بینی کند، ارائه نمی‌دهد. گاهی اوقات بسیار اهمیت دارد که بدانیم کودک به روشی مغایر با ترجیحات طبیعی خود عمل می‌کند زیرا چنین امری برای کودک تنش‌زا است. آگاهی از ترجیحات کودک بزرگسالان را حساس کرده و روابط را بهبود می‌بخشد. کتاب حاضر ویژگی‌های تیپ‌های روانشناختی مختلف را در نظر دارد و در رابطه با اینکه چگونه بزرگسالانی که با کودکان کار می‌کنند می‌توانند برای بهبود روابط این تفاوت‌ها را مورد استفاده قرار دهند، پیشنهادهاتی ارائه می‌کند.

کودکان دارای تیپ‌های روانشناختی مشابه ویژگی یکسانی دارند،

ولی هر کودک منحصر به فرد است

برخی از بزرگسالانی که در ابتدا با تیپ‌های روانشناختی آشنا می‌شوند، نگران این هستند که تشخیص ترجیحات شخصیتی کودکان صرفاً روشی برای در چارچوب قرار دادن آن‌ها و احتمالاً محدود کردن رشد کامل آن‌ها باشد. همین بزرگسالان اغلب می‌ترسند که شناسایی ترجیحات شخصی ممکن است از قبل تعیین نماید که افراد چگونه با یکدیگر تعامل کنند. این روشی برای استفاده از دانش تیپ روانشناختی برای محدود کردن انتخاب فردی خواهد بود و با یکی از پیام‌های اولیه رشد تیپ، که عبارت است از تشویق و محترم داشتن تمام افراد نسبت به رشد استعداد طبیعی تیپ‌های

فصل ۱ - تیپ روانشناختی یونگ و ... ۵

روانشناختی آن‌ها و آموزش مهارت‌های افرادی که ترجیحات متضادی دارند، در تضاد است.

یونگ توضیح می‌دهد که انسان‌ها در عین منحصر به فرد بودن، تشابهاتی با دیگر افراد دارای ترجیحات مشابه با خود دارند. هر فرد ترجیحات مشخصی را با خود به هستی می‌آورد، در عین حال هر یک نیز با محیط منحصر به فردی روبه‌رو هستند که رشد فردی و جلوه شخصیتی را شکل می‌دهد. ارزش شناخت ترجیحات تیپ‌های روانشناختی در این است که چارچوب مفیدی را برای توصیف رشد هر فرد ارائه می‌کند.

کتاب حاضر به والدین کمک می‌کند تا بتوانند الگوی رشد شخصیت طبیعی را که از کودکی شروع و تا بزرگسالی ادامه دارد، درک کنند. در این کتاب توصیف‌های ارائه شده در رابطه با تیپ روانشناختی صرفاً مثال‌هایی هستند که نباید پیش‌بینی رفتار تفسیر شود. افراد باید نسبت به منحصر به فرد بودن خود و در عین حال تشابهات شان با سایر افرادی که با آن‌ها دارای ترجیحات مشترک هستند آگاه گردند.

ترجیحات شخصیتی بزرگسالان مهم است

بزرگسالان قبل از تلاش برای درک فرزندان، باید تلاش کنند تیپ روانشناختی خودشان را بشناسند. بزرگسالان تشویق می‌شوند برخی از اطلاعات موجود درباره تیپ روانشناختی را مطالعه کنند و ترجیحات طبیعی خود را مشخص نمایند. مفاهیمی که می‌تواند مفید واقع شود در پایان کتاب فهرست شده است. مهم است که والدین و آموزگاران بدانند و درک کنند که چگونه شخصیت آن‌ها می‌تواند بر نوع تجربیاتی که کودک در کلاس و خانه کسب می‌کند، اثر بگذارد. این آگاهی همچنین در کمک به توضیح رفتار کودک نقش دارد. سایر کتاب‌ها به حد لازم تیپ‌های روانشناختی بزرگسالان را مخاطب قرار داده است. کتاب حاضر فرایند رشد شخصیت در کودکان و اینکه چگونه آگاهی نسبت به تفاوت‌های شخصیتی می‌تواند روابط بین کودکان و بزرگسالان را بهبود بخشد مورد بررسی قرار می‌دهد.

خلاصه

درک شیوه‌های رشد کودک اطلاعاتی را برای افزایش این رشد ارائه می‌کند. آگاهی از رشد شخصیتی یکی از جنبه‌های طبیعت کودک است که بزرگسالان برای درک بهتر رشد کودک می‌توانند مورد مطالعه قرار دهند.

● تیپ روانشناختی ترجیحات طبیعی شخصیت کودک و بزرگسالان را نشان می‌دهد.

● تحقیقات بلندمدت کمی دربارهٔ کودکان وجود دارد، بنابراین بسیاری از مثال‌های مورد استفاده در این کتاب بیشتر مبتنی بر تجربه است تا تحقیق رسمی.

● رشد شخصیت تنها یک جنبه از رشد کودک است.

● ترجیحات تیپ روانشناختی رفتار را پیش‌بینی نمی‌کند.

● افراد با تیپ روانشناختی مشابه ویژگی‌های مشترکی دارند، در عین حال هرکدام فردیت مجزایی دارند.

● توصیف تیپ رفتاری در کتاب حاضر به‌عنوان مثال بیان شده است. کودکانی که دارای ترجیحات مشابه هستند ضرورتاً ترجیحات یا رفتار یکسانی ندارند.

● بزرگسالان باید اولویت‌های تیپ روانشناختی بزرگسالان و کودکان را مورد توجه و مطالعه قرار دهند. شناخت روش تعاملی تیپ‌های روانشناختی مختلف می‌تواند روابط را بهبود بخشد.